

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput IV. Urbanus III. (a) Ariminensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT III.

Ex decretis (a) Eugenii Pape.

DE Xenodochiis, & aliis similibus locis per sollicitudinem Episcoporum, in quorum diocesi existunt, ad easdem utilitates, quibus constituta sunt, ordinentur.

NOTE.

- i. (a) **E**ugenii.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. in cuius notis Ant. Augustinus asserit, se tantum in his duabus collectionibus verba hæc legisse. Sed verè auctor hujus textus est Eugenius I. qui Synodum Romæ celebravit anno 826. in qua adfuerunt Episcopi 63. pro reformatione, & instauratione disciplinæ ecclesiasticæ; cujus canones referunt Baronius anno 876. num. 7. & in can. 24. sub tit. de Xenodochiis, & aliis similibus locis ita legitur: Per sollicitudinem Episcoporum, quorum

dioceses existunt xenodochia, procoptrophia, nosocomia, orphanotrophia, eremocomia, & monasteria, tam monachorum, quam sanctimonialium, ad easdem utilitates, quibus constituta sunt, ordinentur. &c. qualiter Deo vocantes, inopiâ, vel necessitatibus mal. latenus occupentur, sed omni expulsa curâ, parvi in Dei servitio valiant mentibus permanere. Eundem canonem postea innovavit Leo IV. in Synodo Romana, can. 23. unde constat, & instaurationes hujus textus summarium illud canonis de Xenodochiis, & aliis similibus locis, pro canone compilasse, & statim apposuisse priora verba ipsius canonis, satis immutata, ut brevitati consulerent.

CAPUT IV.

Urbanus III. (a) Ariminesi Episcopo.

Licet ad ea. Et infra: Ad hæc super eo, quod quæsitum est, utrum hospitalis domus possit in seculari habitaculum commutari, duximus respondendum, quod si locus ille ad hospitalitatis usum, & pauperum provisionem fuerit, sicut moris est, auctoritate Pontificis destinatus, cum sit religiosus, non debet mundanis usibus deputari: sicut de vestibus, & ligneis vasis, & aliis utensilibus ad cultum religionis per Pontificem deputatis, antiqua consuetudo indubitanter observat, & venerabilium Patrum edocent (b) sanctiones.

NOTE.

- i. (a) **A**rimin.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 4. ubi additur, pars capituli Licet, ut cognoscimus, in præfati referri partem textus in cap. 3. de conjugio servor. Ariminum antiqua civitas Italiæ est, caput olim Senonice Gallie, à flumine ejusdem nominis Ariminum appellata, Augusta etiam Colonia dicta, ut plura de ea referens probat Ughellius tom. 2. Italia, fol. 406. habet Ecclesiam Cathedrali à Dionysio Pontifice consecratam, Deiparæ Virginis dicatam, cujus Præsuli Rufino dicto missa est præfata epistola.
- (b) **S**anctiones.] Relata in cap. ut vestimenta, cap. vasa, de consecr. dist. 1.

COMMENTARIUM.

2. **E**X his duabus decisionibus præfata communitate deducitur assertio: Xenodochia, & similia pia loca sunt sub jurisdictione Episcopi, & non debent ad profanos usus converti. Probant eam textus in cap. quod 10. 18. q. 2. cap. si quis 3. 21. q. 2. cap. inter dilectos, de donat. Clement. 1. hoc tit. Concilium Aurel. 5. can. 15. ibi: [De Xenodochio, quod Rex Childebertus, & Ultrotha Regina in Lugdunensi urbe condiderunt, cujus in-

stitutionis ordinem subscripsimus, &c. quicquid præfati xenodochii, aut per ipsorum Regum oblationem, aut per quorumcumque fidelium elemosinam collatum, aut conferendum est: in quibuscumque rebus, atque corporibus, nihil exinde ad se quolibet tempore Antistes Ecclesiæ Lugdunensis revocet, aut ad jus Ecclesiæ transferat, ut succedentes sibi per temporum ordinem sacerdotes, non solum de facultate xenodochii ipsius, aut de consuetudine, vel institutione nihil minuant, sed dent operam, qualiter res, & ipsius stabilitas detrimentum, aut diminutionem aliquam non patiantur. Providentes, ut Præpositi semper strenui, ac Deum timentes decedentibus substituantur, & cura agrotantium, ac numerus, vel exceptio peregrinorum, secundum indictam institutionem inviolabili semper stabilitate permaneat. Quod si quis quolibet tempore contra constitutionem nostram venire tentaverit, aut aliquid de consuetudine, vel facultate xenodochii ipsius abstulerit, ita ut xenodochium (quod avertat Deus) esse desinat, ut necator pauperum irrevocabili anathemate feriatur.] Concilium Cabilon. cap. 7. ibi: Defuncto Præposito, vel Abbate, nihil ab Episcopo auferatur, vel Archidiacono, vel à quocumque de rebus parochiæ, vel xenodochii, vel monasterii, &c. Et Synodus Tullen. p. 2. cap. 14. ibi: De hospitalia, peregrinorum

norum videlicet, & aliorum pro remedio animarum receptacula, &c. ab omni usu, & libertate humana remittitur absolutas in eos usus, quibus sunt constituta, pietatem predecessorum vestrorum sequentes, sub patrocinio vestro dignum est ut vestro tempore, & vestra sollicitudine restituantur. Qui enim agaperi pauperum, & sustentationem peregrinorum, & elemosinam defunctorum defraudant, apud Sanctos Patres eorum necatores vocantur. Trident. sess. 22. cap. 8. Illustrant ultra congestos in presenti à Garanna, & Barbofa. Idem Barbofa lib. 2. juris Eccles. cap. 11. Chopinus lib. 2. de sacra pol. tit. 5. Petrus Gregorius lib. 1. partit. tit. 16. cap. 1. & 2. Corvinus lib. 2. aphorism. jur. Pontif. tit. 25. Cæsar de eccles. hierarch. q. 2. proem. §. 5. & disput. 14. §. 4. Elpenceus ad D. Paulum lib. 2. digress. cap. 1. Ughellius in method. jur. can. fol. 321. Tondutus resol. canonic. 2. p. cap. 1. §. 11. Alteserra lib. 2. disert. cap. 10.

3. Impugnatur
radice
afficio.

Sed pro dubitandi ratione ita in presentem assertionem insurgo. Xenodochia, & similia loca pia non sunt beneficia ecclesiastica, nec in titulum beneficii conferuntur. Clement. per litteras, de prebend. Clement. 2. §. final. hoc tit. immò nec sacra, aut religiosa loca sunt, nec pia dici possunt, immò potius privata loca sunt, & ita non gaudere privilegiis locis piis concessis, videlicet ut ad ea confugientes gaudeant immunitate ecclesiastica, & eorum bona non possint alienari sine solemnitate præscripta alienationi rerum Ecclesiæ, docuerunt Bellamera in dicta Clement. 2. §. final. Antonius Chucus lib. 4. instit. tit. 8. de visit. Prælat. a. num. 52. Redoanus de rebus Eccles. in rubric. de his qui consentiunt alienationi, §. sed qui de bonis hospitalium, Gutierrez lib. 1. canonic. cap. 35. a. num. 18. plures apud Barbofam lib. 2. de iure eccles. cap. 11. ergo nullo modo xenodochia, & similia loca pia sunt sub jurisdictione Episcopi.

4. De Xenodochiis,
& similibus locis.

Qua difficultate non obitante, vera est præsens assertio, pro cuius expositione sciendum est, interteris, quæ ad pietatem, & causam religionis pertinent, esse hospitalia, in quibus opera misericordiarum, & pietatis exercentur. Hospitalis nomen generale est, complectens quamcumque hospitis receptionem, cap. dilecti §. 1. de appell. cap. per tuas, de arbitr. Thophilus tom. 17. de amore cognation. tempor. fol. 464. Ea autem loca diversa fortiantur nomina, tum propter diversitatem regionum, tum quia humanæ naturæ multiplex, & varia est miseria, cum in illis locis succurritur, ut docent Petrus Gregorius lib. 15. synagm. cap. 18. Mariana de Rege & regendi ratione lib. 3. cap. 13. Xenodochia dicuntur loca deputata ad peregrinos, & pueros iter facientes recipiendos, à Græco verbo xeno, quod latine significat hospitem recipere, ut probat Snydas eodem verbo, & post eum Langley lib. 6. semestr. cap. 1. Pancirola lib. 2. var. cap. 171. Procotrophia sunt loca, ubi pauperes debiles, qui labore proprio sui corporis alimoniam querere nequeunt, qui dicuntur mendicantes invalidi in rubrica C. de mendicantibus invalidis, lib. 11. de quibus in l. illud 19. §. hoc illud, C. de sacros. Eccles. l. si quis ad declinandum 49. §. ubi autem, C. de Episcop. & cleric. recipiuntur. Orphanotrophia dicuntur ubi orphani, id est parentibus orbati, aluntur, authent. Orphanotrophos, C. de Episc. & cler. authent. de ecclesiasticis, titul. collat. 9. §. final. Benephotrophia dicuntur loca ubi infantes pauperes nuper

nati, & expositi educantur, dicta l. illud 19. de quibus agemus in titul. de infant. expos. Nosocomia dicuntur loca, ubi agroti, & infirmi curantur, l. sancimus, §. sed Deo nobis, C. de sacros. Eccles. Et sanctam Fabiolam Nosocomium instituisse, in quo agrotantes colligeret, & miserorum corpora foret, tradit D. Hieronymus episc. 30. Censum quem habere poterat, distribuit, dilapidavit, ac vendidit, & in pecuniam congregatum, usibus pauperum preparavit, & primo omnium Nosocomium, id est languentium villam instituit, in quo agrotantes, & consumpta languoribus, atque inedia miserorum membra refoveret, cuius meminit Baronius tom. 5. anno. 400. Ministri autem curam habentes huiusmodi agrotantium, Parabolani dicebantur, l. parabolam, l. placet, C. de Episc. & cler. de quibus agunt Cujacius in Novel. 3. Justin. Germonius lib. 2. de sacros. immunit. cap. 2. Alciatus lib. 4. disput. cap. 9. Lælius Bisciola tom. 1. horar. success. lib. 13. cap. 10. P. Theophilus tom. 16. in Heterocl. spirit. sect. 5. punct. 4. Corraus in l. in summa, num. 7. de statu homin. Calaub. in notis ad hist. August. fol. 151. Durenus lib. 1. de sacros. Eccles. cap. 19. Petrus Gregorius dicto cap. 25. num. 15. Solorzanus de iure Indiar. tom. 2. libro 1. cap. 3. Vela tom. 1. dissert. 35. Canonerus in prolog. ad 7. aphorism. Nosocomia conjugenda sunt leprosarum, ubi specialiter, & ferorim leprosi curantur de quibus in dicta Clement. 2. de preb. cap. 2. de Eccles. edific. ubi plura dabimus: & etiam Gerontocomia, ubi pauperes senes aluntur; nam cum senectus ipsa sit morbus, non male Nosocomia Gerontocomia junguntur. Gerontocomium Pelagium II. anno 590. in domo sua contraxisse, ex Anastasio Biblioth. refert Baronius tom. 7. eodem anno. Tandem Elemosynaria dicuntur loca elemosinis faciendis deputata, dicta Clement. 2. de prebend. dicta Clement. quia contingit, hoc tit. Petrus Gregorius ubi supra, num. 31. Cæsar de ecclesiastica hierarch. dict. q. 2. proem. §. 5. num. 28. Barbofa dicto lib. 2. juris Eccles. cap. 11. Frances de Eccles. Cathed. cap. 27.

5. An prædicta loca
religiosa
sunt.

Circa prædicta loca illa principalis, præcipuaque questio disputari solet, an videlicet pro locis sacris, seu religiosis habeantur; & utrum in titulum beneficii conferri valeant? Et beneficia Ecclesiastica non esse, nec in titulum beneficii clericis dari posse, immò à laicis communiter possideri valere, deciditur in Clement. quia contingit, §. ut autem, de relig. domib. Nec etiam per litteras Apostolicas, per quas clericis de beneficiis provideri mandatur, posse de hospitalibus provideri, docetur in Clement. 2. de prebend. & ita hospitalia beneficia non esse, docuerunt Oratius de sacerdot. p. 1. cap. 3. per totum, Petrus Gregorius de benef. cap. 11. num. 6. Garcia eodem tract. p. 1. cap. 11. Azor lib. 3. instit. cap. 3. q. 5. Fabricius de benef. tit. de Xenodochiis, Guillelmus de Monte in d. Clement. 2. Quintanaduennas lib. 1. ecclesiast. cap. 1. num. 13. Chopinus lib. 1. sacros. pol. tit. 2. num. 7. & lib. 1. monast. tit. 1. num. 12. Sed adhuc pro exactiori expositione sciendum est, diversum esse querere, an hospitalia sint loca religiosa, seu pia; an verò beneficia existant, & in titulum conferri possint? Et discrimen est constituendum inter xenodochia erecta cum Episcopi licentia, & constructa absque ejus auctoritate, Priora habentur pro locis religiosis, adeo ut ad ea confugientes gaudeant immunitate.

tate ecclesiastica, & bona similibus hospitalium non possint alienari absque debita solemnitate in rebus Ecclesie: docuerunt Covar. in regula possessor. 2. p. 2. num. 3. Colta in cap. si pater, de testam. 2. p. verbo Ipsis pauperibus, n. 4. & 10. Tiraq. de privil. pia cause, privil. 142. Selva de benef. 2. p. quest. 11. num. 8. Germon. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. à num. 28. Riccius 3. p. collect. 648. fruunturque iisdem privilegiis, ac Ecclesie: novel. 131. §. penult. l. omnia 33. in fine, C. de Episc. & cleric. quare donatio illis facta non eget insinuatione, l. illud 16. C. de sacros. Eccles. & quæcunque res ab illis ex causa lucrativa fuerint acquisite, à lucrativorum inscriptionibus sunt immunes, l. sancimus, C. eodem tit. De his agitur in præfenti capite de Xenodochiis, ibi: *Auctoritate Pontificis*. Verùm etsi erecta sunt auctoritate Episcopi, pro beneficiis ecclesiasticis non habentur, si Rectori in perpetuum, vel ad ejus vitam in titulum non conferantur, aut solita sint conferri, *Clement. unic. & ibi Gloss. de rer. permur. cap. unic. de eo qui mittitur in possess. lib. 6*. Si verò absque Episcopi auctoritate erigantur, nec habentur pro locis religiosis, nec in titulum beneficii conferri valent, de quibus agitur in dict. *Clement. 2. de præb. cap. 1. de eccl. edific. in 2. collect. ubi ita Alex. III. scribit: Si hospitale in aliquo loco absque oratorio feceritis, liberum erit vobis absque conscientia Episcopi, in cuius parochia fuerit, ipsam domum construere: quod si oratorum ibidem facere volueritis, id absque licentia Episcopi non faciatis, iustitià in omnibus servatà. Latè prosequuntur Cæsar de ecclesiast. hierarch. disput. 14. §. 4. D. Ildefonsus de Prada in anaresi pro majori Collegio Ovetensi, excurs. 2. post librum Patris Mendi de iure academico. Semper tamen dicuntur loca pia, ut ab Episcopo visitentur, juxta Trident. *dict. sess. 22. cap. 8*. quia sufficit, ut ad prædicta opera pia exercenda erecta sint, ut loca pia dicantur, & ab Ordinario visitentur, nisi sint sub Regis protectione, ut prosequuntur Barbosa *dict. cap. 11*. Solorzanus de iure Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. num. 59. Manet ergo, hospitalia erecta auctoritate Episcopi, religiosa conferri; sine ejus verò auctoritate constructa, prophana judicari, ut resolvunt Covar. lib. 4. var. cap. 20. num. 3. & ibi Ufelsius, Gambacurta de immitat. eccles. libro 4. capite 1. num. 2. Correa in capite inter alia, 2. part. num. 21. de immunitat. eccles. Baldus, & Bartolus in dict. l. Orphanotrophos, Valascus *consult. 105. per tot. Tiber. Decianus lib. 2. tract. crimin. cap. 25*. Gutierrez *canonic. quest. 35*. Bobadilla lib. 2. polit. cap. 17. num. 39. & cap. 18. num. 139.*

6. Ex quibus jam apparet vera ratio præfentis assertionis; si enim xenodochia fuerint erecta auctoritate Ordinarij, ut in præfentibus juribus, omnimoda jurisdictione Episcopi est, & institutio, ac destitutio Rectoris ad eum spectat. Si autem absque ejus auctoritate sint constructa, quia pia loca sunt, ab ipso visitari valent, ex traditis supra in cap. si heredes, de testam. Hujusmodi tamen xenodochia esse pia, & opera pia continere, facile constat; siquidem inter opera charitatis non minimum est hospites recipere. Unde in Concil. Matifcon. 2. can. 11. aiunt PP. *Hospitalitatis sectatores nos esse non solum Dominus, sed & Apostolus omnibus penè præceptis admonet*. Et in Synodo Tul. canon. ult. ita legitur: *Admonendi om-*

nes, ut hospitalitatem diligant, nulli hospitium dederint, nullam ab hospite (nisi forte sua sponte dante) erogationem recipiant. Unde Plato lib. 12. de legibus statuit, ut in republica essent publica hospitalia pro peregrinis suscipiendis, juxta templa constructa: & Lucianus in Dea Syria refert, penes templum ipsius Deæ fuisse hospitale constructum, ubi omnes peregrini charitative recipere. Plura de hospitalitate dedi in cap. 1. de emption. & vendit. Cum ergo omnia loca pia sint sub tuitione Episcopi, ideo in xenodochiis, & similibus locis supra relatis Episcopi jurisdictionem habent, ut latè explicant Chopinus d. lib. 2. sacre pol. tit. 5. per tot. Tondurus d. §. 7. Similiter rationandum est circa confraternitates laicorum, quæ dicuntur opera pia; & ideo Episcopus est iudex competens earum, non solum quoad visitationem, verùm & causas præcedentiarum, & quæ moventur circa officia earum. *Martha de jurisdic. casu. 213. num. 4*. Acacios Ripol. *variar. cap. 1. num. 458*. Capiblanco de Baron. p. 3. num. 59. Marinus libro 1. *resol. cap. 117*. Riccius, & alii quos sequitur Frances de competentis *quest. 77. & 78*. etsi contrarium teneant quoad causas ipsarum confraternitatum *Abbas lib. 1. consil. 31*. Covar. *practic. cap. 35. num. 8*. Garcia de benef. 3. p. cap. 1. num. 604. & 607. Menochius de recip. *remed. 15. ex num. 24*. Salazar de usu & consuet. cap. 8. *conclus. 20*. Parlador. lib. 3. *differen. 9. §. 1*. Perez de Lara lib. 2. de capel. cap. 1. Petrus Gregor. libro 3. de *repub. cap. 2. num. 9*. Rebuffus de *confrater. num. 8*. Aponte lib. 1. *consil. 18*. Gibalinus tom. 2. *fiem. can. lib. 5. cap. 8*.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa; nam præterquam quod in præfentibus juribus agitur de xenodochiis auctoritate Episcopi constructis, ut ex ipsis verbis constat, licet alia xenodochia absque Ordinarii auctoritate constructa, loca religiosa non sint, nec in titulum beneficii conferantur; tamen loca pia existunt, & privilegiis concessis locis piis gaudent: quare ex veteri sententia in alienatione rerum ipsorum solemnitas à jure præscripta alienationi rerum Ecclesie desideratur, ut defendunt Barbara in cap. nulli, num. 2. de rebus Eccles. Menochius de *recuper. remed. 2. num. 22*. Gutierrez *canonic. quest. 35. num. 19. & 23*.

Sed supra traditis adhuc obstat textus in *Clement. 2. §. ut in autem, hoc titul.* in illis verbis: *Illi etiam, quibus dictorum locorum gubernatio, seu administratio committetur, ad instar tutorum, & curatorum juramentum prestare, ac de locorum ipsorum rebus bonis inventariaria conficere, & Ordinarius, seu alius, quibus subijunguntur loca hujusmodi, vel deponendis ab eis, annis singulis de administratione sua rationem reddere rationem*. Ex quibus constat, xenodochia non semper Episcopi, ut ordinariis Prælati, verùm & aliis personis subiecta esse, & pariter: ergo quia non semper xenodochia sunt sub tuitione, jurisdictione Episcopi. Pro cuius difficultatis solutione dicendum est, in eo textu non negari, xenodochia semper visitari posse ab Episcopo diocesano, sed tantum asseritur, quotannis rationem honorum esse reddendam ordinariis iudicibus, patronis, aut aliis personis, quibus ex fundatoris voluntate reddi debet; non tamen eo calu, quo rationes sumuntur à patrono, vel alia simili persona, impeditur Episcopo ea loca pia visitare, & cognoscere, an fructus, & ceteri

teri proventus juxta testatoris dispositionem piè erogentur, ut probavi in *cap. si heredes, de testam.* nisi hospitalia sint speciali protectione Principis; nam tunc iudex secularis ea visitare potest, & est tantum competens in eorum causis.

Trident. *sess. 22. de reform. cap. 8.* variis de-
cisionibus firmant Cabedo *de patron. Reg. cap.*
42. Cevallos commun. 4. part. question. 897. &
982. Solorzano lib. 3. de jure Ind. capite 3. ex
num. 51.

CAPUT V.

Innocentius III. (a) *Constantinop. Patriarchæ.*

Inter quatuor. *Et infra*: De monasteriis quoque Græcorum in seculares canonicos convertendis f. t. respondemus, quod quamdiu per regulares viros, sive Græcos, sive Latinos remanere poterint ordinata, non sunt ad seculares clericos transferenda: sed si regulares defuerint, propter eorum defectum in eis seculares clerici poterunt ordinari.

NOTÆ.

1. (a) *Constantinop.*] Ita etiam legitur in tertia compilatione, *sib hoc tit. cap. 1.* integram autem epistolam retuli in *cap. cum inter, de clericis peregrin.* ex qua hujus textus literam restituo.

COMMENTARIUM.

2. **E**X hoc textu communiter deducunt DD. beneficia regularia non esse clericis secularibus conferenda, vel econtra; ad idque textum hunc expendunt Garcia *de benef. p. 7. cap. 10. num. 6.* Gonzalez *in regul. 8. Cancel. gloss. 8. num. 43.* Corralius *de sacerdot. p. 1. c. 5. n. 7. & p. 3. c. 5. num. 13.* Azorp. *2. instit. moral. lib. 3. c. 26. q. 5.* quos refert & sequitur Barbosa *in present. num. 2.* quod axiomata exposui supra in *cap. quod Dei, de statu monach.* Sed ex hoc textu id minimè probatur, nec recte repetentes hic præsentem Decretalem accipiunt de reformatione monachorum facienda per monachos, & in eorum defectum per clericos: agitur enim in præsentem de canonicis regularibus, qui frequenter appellantur monachi, & eorum Ecclesiæ monasteria, *cap. relatum, de præbend. cap. quia tua 12. quest. 1. cap. præsent. 20. quest. 3.* Unde Innocentius III. qui fuit Canonicus regularis Lateranensis, in *cap. post translationem. de renunc.* Canonicos S. Frigidiani monachos appellat: latè probant Pennotus *lib. 1. histor. canonic. regul. cap. 38. num. 4.* Dubat. *ad regul. D. Augustini, part. 1. cap. 1. num. 20.* Unde cum Constantinopoli, & in ejus Patriarchatu essent plura monasteria canonicorum regularium Græcorum, captà Constantinopoli à Latinis temporibus Innocentii nostri III. plures ex ipsis Ecclesiis re-

gularibus destituta fuerunt Canonicis regularibus; unde inter alia consulit Innocentium III. Patriarcha CP. utrum posset propter inopiam canonicorum regularium, canonicos seculares in ipsis Ecclesiis apponere? Et respondet Innocentius, posse; & rectè, ut probat Moneta *de commut. cap. 11. conclus. 13.* & juxta utriusque juris principia; nam quoties Respublica, vel Ecclesiæ idoneorum hominum penuriâ laborat. minus idonei quandoque muneribus obeundis admoventur, quia utilius est honoribus præfici minus idoneos, quam omnino nullos, *l. 3. §. spurios, ff. de Decur.* unde cum tantum majores 25. annis ad Rempublicam gubernandam admitterentur, *l. 8. ff. de numer. & honor.* ob civium penuriam minores admittuntur, *l. 2. C. qui etate, l. 1. C. qui; & adversus quos.* Et licet olim Romæ in suscipiendis Magistratibus patres orbis, atque cœlibibus præferrentur, ob exhaustam urbem tamen orbi aliquando admissi fuerunt: refert Dio *lib. 53. & 56.* faciunt textus in *l. ob penuriam 10. Cod. Theodos. de Decur. l. non perpetui, C. de Suscept. Præpos. & Arcar. lib. 10. cap. 1. dist. 23. juncto Forner. lib. 5. quorid. cap. 10.* unde licet perfectior fuisset vita, seu professio canonicorum Regularium, tamen ob eorum defectum canonici seculares admitti valent, *capite relatum 7. de præbend.* argumento capituli 4. *de regul. juris*: extra eum autem casum necessitatis tantum id Pontifici licet, ob prohibitionem juris, de qua in *cap. qua semel 19. quest. 3. cap. pervenit, 8. quest. 2. cap. relatum 7. ne clerici vel mon.* quamvis è contrario Episcopus per se possit Ecclesiam secularem in regularem transferre, quia favorabilior est hæc mutatio, *cap. si Episcopus 12. quest. 2. cap. penult. de eccl. edific.* Variis exemplis illustrat Chopinus *lib. 1. sacr. pol. titul. 3. & libro 1. monast. titul. 3. num. 6.*

CAPUT VI.

Idem Abbati, & Fratrib. (a) *Cryptæ Ferratæ.*

Constitutus in præsentia nostra Episcopus (b) Alban. in Ecclesia Castrî, quod Pauli dicitur, in qua jus patronatus monasterio vestro recognoscebat, à vobis jus Episcopale petebat, quoniam sita erat in diocesi Albanen. & ideo de jure (c) communi ei tenebatur in Episcopalibus respondere. Secundò quoniam in multis privilegiis Roma-